

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 18.633.

Slovenci v vladi.

Nova državna politika je zmagala in posledica te zmage je, da so tudi Slovenci zastopani v vladi po svoji večinski stranki. Kar pa je najvažnejše, je to, da niso Slovenci zastopani v vladi več slučajno, temveč da bodo od včerajšnjega dne dalje Slovenci trajno zastopani v vladi. Kar smo tik pred volitvami v posebnem članku poudarili, to se je zgodilo in oni žalostni časi, ko so prišli slovenski poslanci v vlado le po milosti, so minili.

Da pa je bil dosežen ta uspeh, je zasluga onih, ki so pripomogli, da je bil sklenjen takozvani blejski pakt. Danes po rekonstrukciji vlade je jasno, v čem je obstojal ta blejski pakt in v čem je njegova največja pridobitev za Slovenijo. Blejski pakt pomeni sporazum večinske slovenske stranke z večinsko srbsko stranko. In sicer trajen, ne pa slučajen sporazum, ki je v nevarnosti, da ga podere vsaka najmanjša intriga. Je to sporazum, ki je ves posvečen novi državni politiki, ki je naperjena proti partizanstvu in ki hoče, da se prične resno in plodonosno vladno delo.

Ker veže obe večinski stranki enak državen program, zato je le naravno, da sta obe stranki ustvarili en enoten klub — »Narodni klub«. Slovenska ljudska in Narodna radikalna stranka imata odslej enoten parlamentaren klub in nujna pridobitev tega je, da bodo Slovenci vedno v vladi, kadar bodo v vladi radikali. Zgodovina pa uči, da še dolgo ni misliti v Jugoslaviji na vlado, v kateri ne bi bilo radikalov.

Čeprav imata obe stranki en parlamentaren klub, pa seveda ohrani vsaka stranka svojo individualnost. Zato je čisto napačno in smešno govorenje o likvidaciji SLS in o njeni popolni fuziji z NRS. Kako smešno in glupo je to pisarjenje, bo neslavni esdeesarski tisk pri prvih volitvah še prav krepko občutil, ko bo SDS izgubila svoje zadnje postojanke. S tem pa seveda ni rečeno, da bi bila fuzija za vse večne čase izključena, ker bo intimno skupno delo obeh strank nujno privedlo do vedno večjega zblizanja. In nobenega dvoma ni, da bo to Sloveniji le v korist.

Zakaj ravno v tem je velika pridobitev takozvanega blejskega pakta, da osigura Sloveniji trajno zastopstvo v vladi in da je mogoče sedaj sistematično uresničenje slovenskih zahtev. Več ko polovico vsega parlamentarnega dela je morala dosedaj uporabljati slovenska delegacija samo za pobijanje intrig, ki so jih vedno znova delali razni gospodje iz Slovenije. Nič bolj žalostnega ni mogla doživeti po preobratu Slovenija, ko to, da so se morali slovenski poslanci boriti v prvi vrsti proti intrigam s slovenske strani.

Danes te intrige ne morejo imeti več uspeha in edino njih torišče je ostal še esdeesarski tisk. Tu lahko še varajo svoje verne bralce s kapitulacijo SLS, o demokratskem bloku in sličnem, toda v Beogradu bo to govorenje le še dokaz popolne onemoglosti SDS.

Nova in pozitivna politika se pričinja za Slovenijo in pričinja se doba, ko bodo slovenske zahteve močno podprte, ker jih ne bo branilo samo 20 slovenskih, temveč 133 vladnih poslancev.

Aritmetika in samo suhe številke odločajo v Beogradu in da sedaj ta odločitev ne bo za slovenske zahteve nevarna, jamči novi »Narodni klub«, kakor se imenuje parlamentarna zajednica NRS in SLS.

Velike in koristne posledice za državo bo imela nova politika, ki jo je začela vlada g. Vukičevića, velike pa bo imela tudi za Slovenijo in po ustanovitvi »Na-

Sestava nove vlade.

Beograd, 22. sept. Včeraj dopoldne je kralj podpisal ukaz o rekonstrukciji vlade. Z vstopom zastopnikov SLS razširjena vlada, je sestavljena tako-le:

Predsedništvo vlade in notranje zadeve: Velja Vukičević (radikal).

Vojska in mornarica: general Hadžić.

Zunanje zadeve: dr. Voja Marinković (demokrat).

Prosveta: dr. Kosta Kumanudi (dem.).

Finance: dr. Bogdan Marković (rad.).

Vere: dr. Dragotin Obradović (radikal).

Pravosodje: dr. Dušan Subotić (rad.).

Pošte in brzojav: Vlajko Kocić (rad.).

Izenačenje zakonov: dr. Grga Angjelić (demokrat).

Kmetijstvo: Svetozar Stanković (rad.).
Narodno zdravje: dr. Aleksander Savić (radikal).

Gozdarstvo in rudarstvo: dr. Mehmed Spaho (musliman).

Javna dela: dr. Ilija Šumenković (demokrat).

Socialna politika: dr. Andrej Gosar (SLS).

Železnice: general v p. Milosavljević (radikal).

Trgovina in industrija: Aca Miović (demokrat).

Agrarna reforma: dr. Vlada Andrić (radikal).

Blejski pakt se izvaja.

Beograd, 22. sept. S sedanjo rekonstrukcijo vlade se je začel izvajati blejski sporazum.

Prvi del tega sporazuma je izvršen v toliko, da je rešeno vprašanje vstopa SLS v vlado. Ostanejo pa še druge važne obljube, to je ustvaritev skupnega parlamentarnega kluba radikalov in SLS pod skupnim vodstvom. To bi bili glavni momenti v takozvanem paktu o prijateljstvu med dr. Korošcem in Veljo Vukičevićem, ki se morajo uresničiti do decembra letošnjega leta.

Važno vprašanje v političnem življenju je stališče dr. Spaha. Po prihodu dr. Spaha v Beograd ni prišlo še do prave jasnosti v tem važnem vprašanju, ki obrača nase pozornost vseh političnih krogov. Če se dr. Marinkoviću posreči, da potegne za seboj Spaha, potem bo njegova pozicija brezpogojno okrepljena. Sme se reči, da bi taka orientacija muslimanov imela vpliv na nadaljnjo politiko demokratske stranke. Če pa se dr. Spaho opredeli za Davidovića, potem bo Marinkovićeva pozicija mnogo šibkej-

ša. Izgleda, da se dr. Spaho zaveda tega položaja. Zato noče dati nobenega znaka, po katerem bi se dalo presoditi, kateri struji v demokratski stranki pripada.

Od tehničnih stvari, ki se morajo sedaj še rešiti v vladi, je še vprašanje državnih podtajnikov. Po sporazumu med Marinkovićem, Spahom in Vukičevićem bi imeli demokrati dobiti državna podtajnika v notranjem ministrstvu in v ministrstvu za agrarno reformo. Za ta položaj pa dr. Spaho še ni določil osebe. Ko se je sestavljala volilna vlada, je imel upanje na to mesto, Mustajbeg Gavran Kapetanović. Zdi se, da se ta pozicija dozdej ni spremenila.

Kar se tiče SLS, dobi ona podtajnika v prosvetnem ministrstvu. Za to mesto bo imenovan posl. Smodej.

Ministri bodo zapriseženi danes zjutraj.

Včeraj popoldne ob pol 5. je bil doktor Marinković na dvoru. Bil je le malo časa pri kralju, nato je kralj odpotoval v Topolo.

GOSAR PRI VUKIČEVIĆU.

Beograd, 22. septembar. Minister za socialno politiko, dr. Andrej Gosar je včeraj, ko je došel v Beograd, takoj posetil predsednika vlade Veljo Vukičevića.

DR. GOSAR IN STANOVANJSKI ZAKON.

Beograd, 22. septembra. Dr. Gosar je na vprašanje glede stanovanjskega zakona izjavil, da je šele sedaj prišel na mesto ministra za socialno politiko. Zato mora šele stvari proučiti. Njegovo stališče v tej stvari je znano že od proračunske debate v skupščini. Sedaj mora samo še videti, ali more še naprej ostati na tem stališču.

MADJARSKA DELEGACIJA DOSPELA V BEOGRAD.

Beograd, 22. septembra. Madjarska delegacija za trgovinska pogajanja z našo državo je dopotovala včeraj v Beograd. Danes bo prva seja, na kateri se bo določil tudi dnevni red.

DR. SHVEGEL PRI DAVIDOVIĆU.

Beograd, 22. septembra. Predsednik demokratske zajednice Ljuba Davidović je včeraj popoldne prišel v predsedstvo

rodnega kluba se mora tudi v slovenski notranji politiki pričeti nova politika.

Slovenstvu, poštenosti in gospodarske mu napredku bo posvečena ta politika in zato bo slovenski narod to politiko podprl in poskrbel, da bo za trajno zmagala v Sloveniji, kakor je zmagala za trajno v Beogradu.

demokratskega kluba v narodni skupščini in se je tam pol ure razgovarjal s poslancem HSS dr. Shveglom, ki je prišel v Beograd, da se informira o političnem položaju, posebno o obnovitvi koalicije med radikali in demokrati. Dr. Shvegel je zjutraj prišel, zvečer pa se je že vrnil.

BOJ Z MAKEDONSTVUJUČIMI.

Beograd, 22. septembra. Predvčerajšnjim popoldne od 1. do 3. se je vršil boj med našimi četami in med makedonstvujučimi, in sicer v šumi Drin. Makedonstvujuči so pustili velik del svoje opreme na bojišču. Včeraj dopoldne so isto skupino Makedoncev opazili na meji gjevgeljsko-negotinskega sreza.

KRALJ BORIS V ITALIJI.

Rim, 22. septembra. Ob dohodu bolgarskega kralja Borisa v Italijo so se razširile vesti o njegovi ženitvi z italijansko princezino. Kakor se doznava, na službenih mestih o takih namerah nič ne vedo.

POLJSKA VLADA NASTOPA ENERGIČNO PROTI SEJMU.

Varšava, 12. septembra. Vlada je na obstrukcijo parlamenta odgovorila s tem, da je odgodila seje za mesec dni. V političnih krogih mislijo, da se hoče vlada izogniti novim volitvam. Sedanjemu sejmu poteče doba 28. novembra, potem pa bi se morale razpisati nove volitve. Med tem pa hoče vlada izdelati ustavno odredno, ki bi določala, da se sejem ne sme razpustiti prej, predno ne izglasuje proračuna. Na ta način bi vlada rada podaljšala sedanjemu sejmu življenje.

Izjave Davidovića.

Beograd, 12. septembra. Včeraj popoldne okrog 5. je Davidović prišel v demokratski klub. Pred skupščino se je Davidović razgovarjal z bivšim ministrom za agrarno reformo Vesenjekom. Nato je nekaj novinarjev vprašalo Davidovića za njegovo mnenje o rekonstrukciji. Davidović je dejal: »Živijo rekonstrukcija! Glejte, to je vse!«

Novinar: »Govore, g. predsednik, da Vi odobravate to rekonstrukcijo?«

Davidović: »Jaz je nisem niti odobravati niti ne odobravam. Nisem rekel ne da ne ne, in tudi se nisem udeleževal izvedbe te rekonstrukcije.«

Novinar: »Pravijo, g. predsednik, da Vas je g. Voja Marinković obvestil o rekonstrukciji pred podpisom ukaza?«

Davidović: »Jaz za to ne vem. Kar sva se z dr. Marinkovićem razgovarjala, to je najina stvar. Videli bomo, kako se bodo stvari razvile. Morebiti bo celo Vukičević sam dal ostavko. Jaz za to ne vem.«

Novinar: »Kdaj se bo o tem govorilo?«

Davidović: »To bom šele sam presodil.«

Novinar: »Ali ste se sporazumeli z Marinkovićem?«

Davidović: »Z Marinkovićem sem vedno sporazumen. Voja je lojalni član kluba. Glavni odbor je zato tu, da stvar presodi. Z Vojo pa se jako dobro razumem.« (— vrlo slažem.)

Novinar: »Zakaj ste pa demantirali vest beogradske »Politike«, ki piše, da ste se sporazumeli z Marinkovićem?«

»Davidović se je malo razjezil nad »Pravdo« in odgovoril: »Prosim vas, oni tam pišejo, da sem rekel, da bom s celim klubom podpiral to vlado. Jaz tega nisem nikjer izjavil. To je druga stvar, ali bomo to napravil ali ne. Toda dozdej tega nisem rekel. Sicer pa je to, kar se je danes zgodilo, majhna rekonstrukcija brez važnosti. Izvršena je bila v glavnem zato, da se privede skupina dr. Korošca v vlado.«

Novinar: »Kaj mislite o Pribičeviću in o fuziji obeh klubov?«

Davidović: »Razgovarjal sem se o tem. Kar se mene tiče, jaz nisem temu nasproten. To bi bila dobra stvar.«

Novinar: »Pribičević pravi, da je treba, da se obe stranki spojita v novo stranko.«

Davidović: »O novi stranki ne more biti govora. To bi bila nekaka četrta stranka, proti kateri pa sem odločno.«

MOBILIZACIJA PRVE GRŠKE ARMADE.

Atene, 22. septembra. Veliko senzacijo je izzvala naredba vlade o mobilizaciji prve armade. Mobilizacija je že izvedena, ni pa se vedelo, zakaj je odrejena. Kasneje se je izvedelo, da Pangalosovi pristaši pripravljajo prevrat. Vlada pa se je odločila, da z vsemi sredstvi to prepreči.

DRUGA PARTIJA ALJEHIN—CAPABLANCA KONČALA REMIS.

Buenos Aires, 22. septembra. Sinočnja igra med Capablancu in Aljehinom se je končala remis.

VANDERVELDE BO ODPSTOPILO.

Bruselj, 22. septembra. V političnih krogih pričakujejo, da bo zunanji minister Vandervelde zaradi svojega neuspeha v Ženevi odstopil. Vandervelde je bil včeraj po jako burni seji vlade sprejet od kralja v avdienci. Vandervelde vse to ni motilo, da se je včeraj zaročil z mlado medicinko, ki se je pred nekaj dnevi ločila od svojega moža. Vandervelde je star 60 let.

SHOD PRISTAŠEV NAPREDNE GOSPODARSKE LISTE.

Kandidati Napredne gospodarske liste so sklicali za sinoči shod v salonu restavracije pri Lloyd. Shod je bil jako dobro obiskan, tako da je bil zborovalni prostor natrpano poln. Shod je otvoril in mu predsedoval viši inšpektor Karel Sajovic. Glavni poročevalec je bil nosilec liste dr. Vladimir Ravnihar. Glavne misli njegovega z burnim odobranjem sprejetega govora prinašamo na drugem mestu. Govorili so še Anton Malgaj za narodne socialiste, veliki župan dr. Lukan, direktor Milan Paternoster, strojevodja Petrič, ing. Petrič-Müller in ing. Djordje. Govori so zborovalce navdušili. Stvarno se je govorilo gospodarstvu v občini in načelo se je marsikako pereče vprašanje. Napredna gospodarska lista dokazuje, da jej je za stvarno in resno delo pri občini brez hujškanja in demagogije. Zategadelj jo simpatično pozdravljajo ljubljanski volilci, med katerimi uživa že po svojih predstavnikih vse zaupanje.

IZ PISARNE TAJNISTVA NARODNO RADIKALNE STRANKE.

Mestni odbor NRS sklicuje članski sestanek za Dvorski, St. Jakobski in Krakovo-Trnovski okraj, koji se bo vršil v soboto, dne 24. septembra ob 20. uri v dvorani gostilne Usecnik, Borštников trg 2 (pred Igriščem, nasproti gostilne Pod lipo).

Na sestanku bodo govorili kandidati — Napredne gospodarske liste — za ljubljanske občinske volitve.

Vijudno vse člane vabimo, da se zanesljivo udeležijo sestanka ter da pripeljejo s seboj tudi naše somišljenike in prijatelje.

Narodnoradikalni pozdrav!

Mestni odbor Narodne radikalne stranke v Ljubljani.

Dr. Vladimir Ravnihar s. r., predsednik. — Ivan Petrič s. r., poslevoedeči tajnik.

SHOD NEODVISNE GOSPODARSKE LISTE.

Včeraj se je vršil prvi zaupni sestanek »Neodvisne gospodarske liste« za V. volišče v Trnovem v gostilni pri »Sokliču«. Vabljenih je bilo le nekaj somišljenikov, ki so se tudi v lepem številu odzvali. Vprašanja, posebno gospodarska so se z največjim zanimanjem razpravljala, posebno pa je bilo veliko zanimanja med mlajšimi somišljeniki, kar je hvalevredno pozdraviti. Izvili se je tudi neki gospodarski odbor (gospodarski krožek), ki ima nalogo zainteresirati vse volilce za gospodarski in komunalni program občine na popolnoma brezstrankarski in neodvisni podlagi. Odbor ima nalogo vzdrževati stalne stike med volilci in mestnimi občinskimi svetovalci. — Odbor: Simnovec Rudolf, Saksida Franc, Kreuzer Pavel, Zirovnik Pavel, Setničar Ivan, Pečnik Adolf, Gabrovšek Jakob.

IZ POKRAJINSKE RAZSTAVE.

Obisk pokrajinske razstave »Ljubljana v jesenic« je bil včeraj znatno višji kot v tork. Približno cenjeno, je obiskalo včeraj razstavo nad 6000 ljudi, ne všteti onih, ki so prišli šele zvečer na veselilni prostor. Mladina ima veliko veselja z različnimi vrtiljaki in tobogani, pa tudi starejši se radi malo pozabavajo na njih.

Ob tej priliki naj omenimo tudi izjavo velesejnskega ravnateljstva, da gredo oblasti, zlasti pa mestni komisar dr. Mencinger in vodstvo tukajšnje carinarnice razstavi zelo na roko.

Na razstavo je dospela nova pošiljatev

sadja, tako, da je sadjarska razstava sedaj znatno izpopolnjena.

Zabeležiti moramo zlasti razveseljivo dejstvo, da je paviljon kulturne razstave »Gledališče — Ljudstvo — Družba« zelo frekventiran kljub posebni toda zelo malenkostni vslopnini.

Prost vstop na veselilni prostor. Na veselilni prostor je danes izjemoma prost vstop, to pa le od 6. ure zvečer dalje.

Informacije glede konjske dirke. V petek, soboto in nedeljo dopoldne bo član »Kola jahačev« dajal v velesejnski pisarni vse informacije, tiče se konjske dirke v nedeljo.

Ljubljanska porota.

Podležski tat.

Včeraj je sedel na obtožni klopi v porotni dvorani star grešnik in dober znanec policije ter orožništva, 32letni čevljar Alojzij Zalar iz Studencev pri Mariboru. Zalar je izvršil od leta 1921 do 1926 devet velikih vlomov in tatvin ter tri manjše golobije po različnih krajih na Gorenjskem. Skupna škoda, ki jo je Zalar s tem povzročil, znaša približno 20.000 dinarjev. Vlamjal je po navadi na ta način, da se je klatil okoli hiše, v katero je nameraval vlomiti, nato je zlezal notri ob ugodni priliki, ko se mu je zdelo vse varno in odnesel, kar je bil mogel. Izbral ni nič: stari predpasniki, čevlji brez para, ženske nogavice itd. so mu bili ravnotako dobro došli, kakor zlatina, usnje in nove moške obleke, zlasti pa denar. Ukradeno blago je potem z neverjetno predrznostjo prodajal v najbližjih vaseh svojim znanecm izza vojne pri čemur se je predstavljaj s svojim pravim imenom ali pa s tujim: Rudolf Lechner. Imel je namreč pod tem imenom legitimacijo nekega svojega znanca, že več let mrtvega.

Zalar bi se lahko preživljal s poštenim delom. Saj je bil v tem času celo delovodja in solastnik neke čevljarske delavnice v Studencih pri Mariboru, toda nagnjen k tatvinam, se je raje klatil po Gorenjskem, v litijškem okraju, kjer je bil rojen in v ljubljanski okolici ter kradel, kjer je mogel.

Porotni razpravi je predsedoval višji sodni svetnik dr. Kaiser, votirala sta s. s. Stuhec in sodnik dr. Petelin, državni pravdnik je bil dr. Lavrenčak, obtoženčev branitelj pa dr. Zužek.

Zalar se pri razpravi izvija na vse mogoče pretege. Ko mu predsednik navede vsako njegovo tatvino, noče priznati nobene. O vsakem slučaju trdi, da ga tedaj ni bilo tam, kjer je bilo ukradeni, da je bil tedaj v Nemčiji; ko ga predsednik vpraša, kje je dobil potni list za Nemčijo, izjavi, da je prišel tja brez potnega lista. Ko mu predložijo razne izjave prič, ki so izpovedale v preiskavi, da je prodajal ukradeno blago, trdi Zalar, da blaga ni ukradel on, temveč da ga je kupil od nekega neznanca itd.

Vedno znova ponavlja Zalar, naj zasliši sodišče še nekaj prič, ki bi mogle dokazati njegov alibi za vse slučaje. V zadrego ne pridé Zalar nikoli. Na vsako predsednikovo vprašanje ve odgovor, izgovor in izbegavojoče izvijanje. Včasih se obrne sem pa tja za nasvet na svojega zagovornika, toda le v različnih formalnostih. Prav je prišlo Zalarju tudi, da je nekaj prič v njegovi aferi že umrlo, oziroma odpotovalo. Nekaj povabljenih prič se tudi ni udeležilo razprave.

Zanimivo je tudi, da je bil obtoženec, ki je doma iz Zalne pri Litiji, že enkrat kaznovan pod lažni mimenom Lechner in izgnan v Avstrijo, odkoder se je seveda povrnil v Slovenijo.

Senat je zavrnil obtoženčev predlog, naj se zasliši še nekatere prič, ki jih je na novo predlagal, sprejel pa je predlog, da se zasliši one prič, ki so pri tej razpravi izostale. Raz-

prava je bila nato preložena do prihodnjega zasedanja.

RAZPRAVA PROTI ANTONU PESKU.

Dopoldne se je pričela razprava proti predsedniku bivše »Ljubljanske posojilnice« in izdajatelju nekdanjega dnevnika »Jugoslavija« Antonu Pesku.

Senatu predseduje višji sodni svetnik Vehovar, Antona Peska pa brani dr. Tum a.

Razprava traja predvideno danes in jutri, ni izključeno pa, da bo trajala še v soboto. Izbrpno poročilo o poteku današnje razprave priobčimo jutri.

Gospodarstvo.

BORZE,

21. septembra 1927.

Devize in valute.

Ljubljana. Berlin 13.515 — 13.545 (13.53), Curih 1094 — 1097 (1095.5), Dunaj 7.9925 do 8.0225 (8.0075), London 276.30 — 0, Newyork 56.65 — 56.85 (56.75), Praga 168.05 do 168.85 (168.45), Trst 308.375 — 310.375 (309.375).

Zagreb. Amsterdam 22.77 — 22.83, Dunaj 7.9925 — 8.0225, Berlin 13.521 — 13.551, Budimpešta 9.955 — 9.985, Italija 308.59 do 310.59, London 275.95 — 276.75, Newyork 56.626 — 56.826, Praga 168.05 — 168.85, Curih 1094 — 1097; ameriški dolar 56.175 do 56.375.

Curih. Beograd 9.13, Berlin 123.525, London 25.24, Newyork 518.375, Pariz 20.35, Milan 28.25, Praga 15.865, Budimpešta 90.70, Bukarešta 8.22, Dunaj 73.10.

Ekfeti.

Ljubljana. Celjska 164 — 0, Ljubljanska kreditna 140 — 0, Praštediona 850—0, Kreditni zavod 160 — 0, Strojne 0 — 70, Vevče 135 — 0, Ruše 260 — 270, Kranjska industrijska 400 — 0, Stavbna 56 — 0, Sešir 104 — 0.

Blagovna tržišča.

Ljubljanska blagovna borza (21. septembr.) Zaključkov ni bilo nobenih.

TRŽNO POROČILO.

Zito. Na ameriškem trgu se cene izboljšujejo. Na ruskem trgu je tendenca zmerna. Po zadnjih poročilih bo letina v sovjetski Rusiji zelo slaba. Na domačem trgu ni sprememb.

Krompir. Povpraševanje znatno. Cene so nekoliko previsoke.

Sladkor. Cene na domačem trgu so neizpremenjene. Tovarne že obratujejo in se kristalni sladkor že odpošilja.

Pizol. Povpraševanje zelo veliko. Cene so neizpremenjene. Cene za koks so 4—4.25 Din za kg, za mandalon pa 3.75—3.90 Din za kg.

Riž. Cene riža so ostale neizpremenjene.

Kava. Tendenca čvrsta. Novi pridelek kvalitativno slabši od prejšnjega.

Zelje. Pridelek obilen. Tržišče prenapolnjeno. Cene so znatno padle in sicer od 1.25 na 1 Din za kg.

Mast Masti je precej na trgu. Cene niso poskočile. Plačuje se na debelo po 25 Din, na drobno po 27 Din za kg. V Ameriki cene masti padajo.

Južno sadje. Na trgu so že rozine in fige, ki so pa cenejše od starega blaga. Citrone so sedaj dražje. Zaborj stane že 200 Din.

Maslo, sir, mleko. Povpraševanje znatno. Zabeležil se je precejšen padec cen sira. En gros se prodaja sir po 30 do 32 Din (lani je bil 33 do 35). Cene čajnega masla so istotako nekoliko padle. Produkcija masla je zelo mala, ker ni sedaj sezone. Cene mleku so tudi znatno padle. V detajlni prodaji je cena mleku 2.50 Din, kmetom pa se plačuje od 1.50 do 1.75 Din liter.

× Pobiranje davčne varšine. Finančno ministrstvo je z razpisom z dne 5. avgusta 1927, št. 90.348, odredilo, da se odlok z dne 16. junija 1927, št. 70.215, s katerim je bilo odpravljeno pobiranje 4% davčne varšine, ne nanaša na tuje podanike in na naše državljane, ki nimajo protokolirane izvozne ali uvozne firme. Nekateri carinarnice so tolačile pojem protokoliranja tako, da so zahtevale davčno varščino od vseh domačih podjetnikov, ki niso mogli dokazati, da je njihova firma sodno protokolirana. Ker je v Sloveniji dolžnost sodne protokolacije odvisna od obsega firme, odnosno od višine predpisane davka, ni pri nas velik del podjetij sodno protokoliran, ampak samo prijavljen obrtnim oblastvom. Da se vsled tega v Sloveniji nastale neprilike pri pobiranju davčne varšine preprečijo, je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani intervenirala na merodajnih mestih potom Centrale industrijskih korporacij v Beogradu in dobila zagotovilo, da se izda v najkrajšem času pojasnilo, da se oprostitvev od 4% davčne varšine pri uvozu in izvozu nanaša na vsa podjetja, ki so prijavljena obrtnim oblastvom, čeprav niso protokolirana.

×Seznam članov borznega razsodišča v Zagrebu je interesentom na vpogled tudi v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

× Poljska je kupila na Ruskem večje količine ruskega tobaka, ki naj služi za izboljšanje poljskih cigaret. To je prvi nakup ruskega tobaka, ker so bile ruske tobačne plantaže obnovljene sele 1. 1926.

Sport.

Rumena nevarnost. Za prihodnje leto pričakujejo Amerikanci ostre konkurence Japoncev v Amsterdamu. Zadnji rekordi se že tesno približujejo ameriškanskim svetovnim rekordom. Kimoure je plaval 100 m hrbtno v 1:13.3 ter 200 m v 2:45.2. Tudi uspehi žensk so svetovno rekordni. Tako je postavila gđ. Ada na 200 m prsno s 3:24.2 nov rekord, še boljši pa je rekord na 100 m prsto, ki stoji na 1:14.8. V Ameriki je letos ta čas prekosila samo Martha Morelius, ki je preplavala to progo v 1:13.8.

Zadnje lahkoatletske vesti. Na Dunaju se je vršil v nedeljo maratonski tek na 42 km. Zmagal je Tušek (W. A. C.) v zelo dobrem času 2:46:15.2. Sicer je ta čas za 1 minuto 5 sekund slabši od časa, ki ga je isti atlet dosegel lansko leto, toda ker je bila proga letos pravilno izmerjena in 810 m daljša kot lani, je Tuškov uspeh avstrijski rekord. Drugi je bil Jugoslovan Stefanović iz Beograda v 2:59:31.7¹⁰, tretji Nemeec Kreglinger v 3:02:19.7¹⁰. Teka se je udeležilo 82 tekačev, od katerih pa jih je 14 predčasno odstopilo. — V nedeljo sta se srečala v stadionu v Colombcu pri Parizu Nemeec dr. Peltzer in Francoz Martin v teku na 1000 m. 25.000 gledalcev je prisostvovalo zanimivi tekmi. 200 metrov pred ciljem je vodil še vendo Francoz 10 m pred Peltzerjem, vendar pa ni mogel uspeti napram končnemu spurtu Nemca, ki je rezal cilj 1 m pred Martinom. Peltzer je zmagal v 2:25.8 (svetovni rekord), drugi je bil Martin v 2:26.3. Engel, 4. Vancon, 5. Baraton. — Pri lahkoatletskih tekmah v Budimpešti je dosegel Keszmarki 1.94 m visoko (nov ogrski rekord). Marvalicz je vrgel disk 47.59 m, Darany pa je sunil krogljo 14.69 m; Gross je pretekel 5000 m v 26:06.6.

To in ono.

POLJUB NI GREH.

Znan dunajski okrajni sodnik dr. Sieber je zelo svobodomiseln mož. To je dokazal s

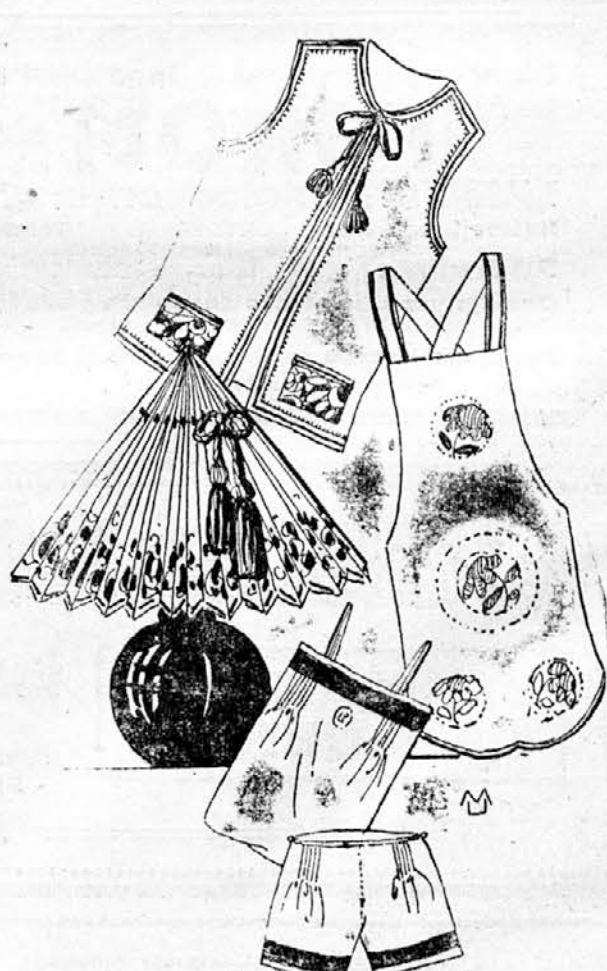
Modno pismo.

Cenjenim damam prinašamo danes nekaj posnetkov jeesnskega ansambla. Krilce je s skupinami gub oplešano. Pas je nekoliko više stavljen. Ovratnik in zapestje plašča je obšito s kožuškom mormotice.

Drugi plašč ima obliko bolera, za našitke in ovratnik je uporabljena lisičina. Tretji plašč ima obliko kolera in je napravljen iz velour de laine. Plašč je pošit z ostrizeno začjevino. Tudi četrti plašč je napravljen iz velour de laine. Plašč je pošit z ostrizeno Ovratnik je iz bobrovine.

Tudi v letošnji seziji prevladuje sportski krog in plisirano krilce. Le neznatne izpremembe so vidne. Kot okras služijo male gube, tresse, gumbi i. dr. Moderna barva je: modra, črna, rjava, dalje neutralni svetli toni kot sivmodro in beige, kot temelj brezštevne vrzti: peščena barva, biscuit barva,

barva antilope itd., za moder ton pa admiralmodro itd. Bolero-kroj je največ v rabi, kot tudi čipke, vsiti trakovi ki imajo barvo enako temeljni, dalje rokavi, ki se končujejo v fina zapestja ter so pošite s soutušami.

sodbo, ki jo je izrekel v nekem procesu. Gospodična Selma T. je tožila trgovca Rudolfa Adlerja radi razžaljenja časti, ker je govoril, da je imela z njim intimno razmerje. V tožbi je izvajala, da ni bila s toženčevom nikoli intimna, v sled česar se čuti s toženčevim trditvijo občutno žaljena ter zahteva eksemplarčno kazni. Sodnik je pa izjavil: Trditve, da je imela neporočena dama s kom intimno razmerje v današnjem času ne involvira očitka nečastnega ali pa nemoralnega dejanja. Inkriminirana trditve obtoženca torej ne ustanovlja dejanskega stanu prestopka razžaljenja časti. V sled tega je sodnik Adlerja oprostil. Dr. Sieber ima očitno vidno slične nazore kot benediktinec, ki je dal neki deklici, ki se je s svojim ljubimcem pred poroko združila, odvezo. »Prečisti,« je odgovorila deklica začudena spričo dejstva, da je dobila odvezo, »neki dominikanski pater mi pa ni dal odveze.« Benediktinec je odvrnil smehljaje: »Draga hčerka, kaj pa razume dominikanec o ljubezni!«

RAZPOKE V ZEMELJSKI SKORJI.

Žalostni dnevi se obetajo našim sirotinam zemljanom. Ruski učenjak Musbytov in angleški znanstvenik Gregori, oba svetovna znanca raziskovalca, trdita, da sta po daljšem in temeljitem opazovanju naše zemlje dognala, da se v doglednem času lahko pričakuje velikanske zemeljske pretresljaje. Učenjaka trdita, da je opažati na zemeljski skoriji 2 velikanski razpoke; ena da od Atlantskega oceana na čez srednjo Evropo do Turkestanu, druga pa, ki je še mnogo večja od prve,

da se razprostira od Avstralije v severni smeri proti sredini Evrope. Uničujoče sile, ki bodo povzročile neizmerno gorje, bodo nastopile. Tako prorokujeta oba znanstvenika.

Strašna je ta včst. Gruda pod našimi nogami, na kateri tako brezvesno zidamo velemesta, ki je preprežena z neizmernim železniškim omrežjem, ki je zamrežena od nesčetih telegrafskih in telefonskih žic, katero smatramo kot jeklen oklep, naj je zapisana pogin! Dosedaj prepričani, da je zemeljska skorja jeklen oklep, ki ga ne uniči nobena sila, nas je bore malo vznemirilo, če smo čuli, da je neke na vzhodu na ameriški obali potres uničil mesta in bitja. Ravnodušni smo ostali, čeravno so prihajale vesti, da so v zemeljski skorji nastale kilometerske razpoke in da je zajedno vodni val neizprosno uničil tisočim in tisočim lihe domove. Zavest, da je naša zemeljska skorja jeklen oklep, nam je ohranila popolno ravnodušnost. Zemeljska površina je tako prosirana, da je za njen, kot tudi za naš obstoj, bila malenkostna dogodivščina, ko je ognjenik Rahata ugonobil cel otok Krahatan.

Ruski in angleški učenjak pa prorokujeta sedaj: »Prišla bo goološka svetovna vihra, ki bo uničujoča, ki ji dosedaj še ni bilo enake.« Dozdevna trda zemeljska skorja je dobila razpoke, ki grozeče zevata — čeravno se ne dotikata nobenega evropskega velemesta — in segata v osrčje Evrope. Jekleni oklep je dobil razpoke. Ne v vzhodni Aziji, ne v zahodni Ameriki, ne pod globinami razsežnih morja, ne, pri nas, v naši ljubljani domovini Evrope ...

Glasom izjav in trditvev raznih učenjakov, meri zemeljska skorja približno 70 do 80 km. Debelina, ki jo ne prodre nobena krogla, ki dovoljuje, da brezkrbno zidamo mesta, da se brezkrbno gibljemo na tem božjem svetu.

Poleg te neomajne zavesti pa se oglašajo — dvom. Polmer naše zemlje — torej pot do središča naše zemlje — znaša 6370 km. Iz tega sledi, da debelina zemeljske skorje ni več kot 1/100 zemeljskega polmera. Skorja je v primeru s planetom še nekaj tanjša, kot pa če lupino jabolka primerjamo s plodom. In na tej lupinici vsiljajo in propadajo narodi; s to lupinico se družijo vse naše bitje in žitje. Pa to bi še vse lahko tako ostalo, če bi človek vedel, kdo so tiste tajne sile, ki so povzročile že toliko gorja. Kako so stvarjene te nevidne podzemne sile? Paradoksnno zveni: sonce, ki ogreva in razsvetljuje našo zemljo nam je bolj znano, več vemo o njem, kot pa o jedru naše zemlje. Teorij je nebroj.

Iz lastnih zaznav in doživetij se o tej skrivnosti ne more ničesar pozitivnega trdit. Najgloblji rovi, ki jih je človeška roka ustvarila, niso globlji kot 2 do 2 in pol kilometra. To je nekako toliko, kot mikroskopično opazovana rana, ki jo je uničil baicel na lupini gori imenovanega jabolka. Pri nastajanju naše zemlje so vsekakor dognali, da se toplina na vsakih 30 cm globine za 1°C zviša. Če je ta trditve, to moralo, veljavno tudi za globlje plasti, tedaj mora biti v globini 90 km paklenska vročina 3000° C. To je pa toplina, ki bi topila granit slično kot se topi

vosek nad svečo. V globini 200 kilometrov bi morala toplina sličiti oni solca. Vsaka hribina, vsaka kovina, skratka vse, kar posedata ta blaženi vsel, bi se morala pri tej toplini preleviti v plin. Človek bi menil, da je notranost zemlje goreča snov, ki je napolnjena z razstopljenimi hribinami. Lahko! Pa tudi tukaj nastane pomislek.

Trda zemeljska skorja mora na notranje plasti lave pritiskati z nepreračunljivo silo. Če je pritisk velik, tedaj zamorejo obdržati razne hribine in kovine, tudi pri visokih toplinah svojo obliko. V smeri proti središču se kosata torej pritisk in toplota. Čim bliže snov središču zemlje, temvečja je toplina — temvečji je pritisk. Komčno lahko pritisk doseže fantastično silo, ki onemogoči pretvarjanje snovi. Torej je jedro naše zemlje trdo kot jeklo.

Poljubno nazivanje se lahko voli: prvi kot drugi nazor je upravičen — dokazati pa ne moremo ne prvo ne drugo trditve. Kot kdo hoče: misli si lahko, da je notranost naše zemlje ognjena masa v kateri vse vre, če pa želiš, se lahko pitaš z domnevo, da je zemeljsko jedro trdo kot jeklo. Med jedrom in zemeljsko skorjo so čisto gotovo ognjene mase, o tem ni dvoma. Ognjeniki so nam za to živa pričja.

Dal Bog, da se prorokbe gospodov Musbytov-a in Gregorij-a uresničita, da bi bila tako kaznovana za — »laž.«

Vsem pa, ki se radi razburjajo zaradi hude vesti, povemo, da je bilo že dosti sličnih prorokb, pa svet še vedno stoji. Je pač tako, da se nobena juha ne spiže tako vroča, kakor je skuhana.

Ilja Erenburg: 39 Ljubezen Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel Š. L.)

- Dobil sem.
- Bravo! Zdaj si jih bomo privoščili. Jaz se peljem z vami.
- Dobro. Najprej Marseille, potem Brest. Treba je samo še instrukcije predložiti komiteju.
- To lahko v četrtek.

Delo je končano. Zdaj se pa lahko posmeheta in lahko spijeta vsak še kozareček mladega vina.

Poitra je spet vrgel novič v stroj, to pot edino radi zabave. Sledila je sentimentalna pesem. To je bila pesem, ki so jo prepevali ravnotako v elegantnih barih Montmarte, kakor pa na zaprtih, temnih dvoriščih enajstege policijskega okrožja. To je bila pesem o tem, kako je lepo podremati skupaj s kostanjevim dekletom. Ne, pravzaprav je pela ta pesem o tem, kako je pusto, ko kostonjevo dekle odide in kako je žalostno tedaj spati samemu. Poitra je prišel v čuvstva. Ta človek v kozji kamizoli je res znal vse: streljati iz strojnice, kuhati lečo, voditi motorni čoln, prepevati romance o kostonjeh dekletu, napeljavati električne zvonce, loviti rake, delati revolucijo, biti žalosten, smejati

se in ljubiti. Kdo bo rekel, da je to za enega človeka premalo? Poitra je bil vedno vesel; celo takrat, ko je bil žalosten. Ko je nedavno odsedel štiri mesece v političnem oddelku jetnišnice Sainté, se je on naučil igrati na glavniki in mašiti nogavice (dozdaj si je raztrgane nogavice vedno sam zašil). Razen tega je v celici prepeval tako vesele pesmi, da se je najbolj možakarskih paznikov lotevala migrena. Živel je pa sam v podstrešni sobici. Zjutraj je navijal svoj avtomobil, zvečer je pa zahajal na strankine shode in je na vse načine odobral življenje.

Ravnokar je tudi odobril mlado vino. Ko je pa začel avtomat uporno zatrdovati o kostonjeh dekletu in je Poitra prišel v čuvstvo, si je z rdečim robcem obrisal svoje šoferške oči, ki so morale biti vajene i prahu i bencina, kakor se je zdelo. Gotovo je imel zato svoj vzrok.

Andrej pa ni poslušal pesmi, ampak je zdaj premišljeval le eno: ali se bo res kar tako odpeljal v Toulon, ne da bi videl Jeanne-o? Ne, to ne sme biti! To bi že ne bilo več gorje, ampak neumnost! Ona je vendar v bližini, v Parizu in da bi je ne našel! Ali naj gre tja? Ampak s tem ne odkrije samo sebe, ampak tudi njo lahko pogubi. Stric, detektivski zavod, ruski boljševik! Kaj naj stori? Brez nje ne more...! Temnopolta,

ctožna, ljubka, kje si? Jeanne! Ljuba! Ob poznuri, v meglenem večeru, ko tiho plovejo med belim dimom pošastne galere luči, ko je v oknih sleherne hiše luč in z njo nežnost, se odklikni, Jeanne!

Andrej je zgrabil Poitra za komolec.

— Prositi vas hočem za uslugo. Jaz moram tukaj najti neko znanko. Ker sem nelegalen, pa ne smem sam tja. Lahko bi tudi njo zamešal. Mogoče vi lahko s svojo mašino počakate blizu hiše?

— Seveda! Vi mi samo povejte, kakšna je?

— Andrej jo je seveda opisal. Ni pa verjetno, da je to bilo mirno naštevanje znakov. To najbrže na noben način ni spominjalo na policijski protokol, niti ne na opise oseb v romanih velikega pisatelja Lebona. O, Andrej je bil skromen in ni povedal nič preveč. Skoraj dekliska sramežljivost je merila njegove besede. Vendar pa je vse povedal na tak način, da je Pièrre Poitra spet vzel iz žepa svoj robec, čeprav je avtomat že zdavnaj zamolčal. Med vsemi stvarmi, ki jih je znal opravljati, gotovo ni bilo ugibanja tujih misli. So pa očitno misli, ki jih lahko uganejo tudi profani. Ko je Andrej končal, je Poitra rekel:

— Vi imate torej prijateljico? Jaz tudi. Moja je kostonjevka.

Zato je torej šofer s takim zanimanjem poslušal avtomat! Mogoče ni vedel, kako je lepo spati s takim dekletom, gotovo pa je vedel, da je žalostno spati samemu.

Andreja vprašanje ni užalilo. Ni ga zadel beseda »prijateljica«, uporabljena glede Jeanne-e, glede one Jeanne-e, s katero je bil skupaj eno uro, v dežju, pri Orlutu, odkar jo je vzljubil. Za nobeno ceno bi ne primar velikemu pisatelju Julesu Lebon-u, ki je dobro poznal vse besede ljubezni, to, da on, Andrej, koga ljubi. S tem veselim tovarišem je pa lahko govoril o Jeanne-i, s tovarišem, ki ima tudi svojo, samo ne temnopolto, ampak svetlo, kostonjevo.

Poitra je pa nadaljeval:

— Moja pleše na vrvi.

To ni bila alegorija. Poitra ni nikdar prišel do alegorije. To je bil poklic. Mala Lisette, šoferjeva prijateljica, je služila v kočujočem cirku in je vsak večer v kakšnem okrožju Pariza plesala na vrvi.

— Da, ona pleše na vrvi, hudomušnica Lisette. Kaj pa vaša?

Andrej ni vedel odgovora. Kaj dela zdaj Jeanne? Kdo ve? Za minuto se je vznemiril. Začutil je neobhodnost, da na glas izreče njeno, zanj skoraj prepovedano ime.

(Dalje prih.)

Najboljša v materijalu in v konstrukciji so:
Josip Petelinca
šivalni stroji in kolesa
Gritzner, Adler, in Phönix.

Najlepše opreme, pouk v vezenju brezplačen.
Nizke cene tudi na obročna plačila.
Ljubljana ob vodi blizu Pražer-novega spomenika.

VINOCET
tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi
najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.
Zahtevajte ponudbo. Telefon št. 2389.
Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.
Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

MALI OGLASJ.
Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

Carinsko posredniški in špedicijski bureau
» GROM «
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41
Naslov brzojavkam: „GROM“. Telefon 2454.
Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.
Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.
Zastopniki družbe spalinih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

Akumulatorske naprave
svinčena usedlina in pepel, stara med, baker, cink. Kupuje se vsaka množina. »Calin« k. d. Zagreb, Mandaličina 1.
Širite
»Narodni Dnevnik«!

Gospodinje,
šivilje, krojači, ki nimate časa v skupne tečaje in se želite izobraziti v izdelovanju oblek, za Vas je pouk v popoldanskih ali večernih urah. Pričetek 19. t. m. Izdelovanje krojev! Zasebno krojno učilišče, Ljubljana, Starj trg 19.

Odda se
velika, zračna soba s električno razsvetljavo in posebnim vhomom. Naslov pove uprava lista.

Prodam
salonsko suknjo. Naslov v upravi lista.

Premog - Čebin
Wolfova 1/II. - Tel. 2056.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA
CENTRALA:
LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA.
PODRUŽNICE:
Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Gorica, Trst. — AGENCIJA: Logatec.
Se priporoča za vse bančne posle.
Delniška glavnica Din 50.000.000 —
Skupne rezerve nad Din 10.000.000 —
Brzojavni naslov: Banka Ljubljana.
Tel. št.: 2261, 2413, 2502 in 2504.